

Taken er en sjeldent utnyttet ressurs, som kan komme både mennesker og insekter til gode. På toppen av Greenhouse Oslo blomstrer det om sommeren.

26-03-2020 15:50 CET

Ta i et tak for de små og livsviktige arbeiderne

Korona traff oss stille, før det brått gikk raskt og kraftfullt. Vi møter epidemien med en nasjonal dugnad. Det koster, og vi er mange som har fått oss en støkk de siste ukene. Det er alle mann til pumpene, og særlig de som jobber med å sikre at hverdagen skal gå så normalt som mulig. Men det er noe annet som også skjer i disse tider – små livsviktige arbeidere vekkes av vårsola!

Av: Anders Nohre-Walldén, leder for kommunikasjon og marked i Grønn Byggallianse.

Akkurat nå er det kanskje ikke insektene vi har fokus på. Men er du en av oss som jobber med å planlegge, bygge og drifte bygg og områder i Norge, som nå sitter på hjemmekontoret og tenker på hva mer du kan bidra med i disse tider?

De små og livsviktige arbeiderne som vi ofte tar for gitt, er på vei ut for å gjøre en viktig jobb. Vi kan takke pollinerende insekter som humler og bier for at vi har frukt, grønt og blomster. De er grunnlaget for verdens matproduksjon.

Men de små arbeiderne sliter også. En annen endring, som er like kraftfull men ikke like synlig som korona, er tap av biologisk mangfold, deriblant insekter. Dette skjer blant annet fordi mennesker legger beslag på store arealer og klimaet er i endring.

Hva med å kjenne litt ekstra på vårfølelsen i år? I tillegg til å følge rådene fra myndighetene og bidra til at koronasmitten ikke sprer seg, kan du kanskje spille en viktig rolle i å redde insektenes livsgrunnlag.

Slik tar du i et tak for insektene:

1. Sett summetonen for prosjektet

Biologisk mangfold må være et premiss i prosjektet, fremfor et ekstra hensyn som kanskje tas til slutt. Sett biologisk mangfold på agendaen fra starten, og planlegg hvordan prosjektet kan bidra til å reparere og forsterke vilkårene for planter, insekter og brukerne av bygget. Det er enklere enn mange tror.

2. Tenk som en bie

Å forsøke å tenke som en bie er nok utfordrende for de fleste, men det kan gi ideer til en annen utforming på utearealer og takflater, og hjelpe deg å finne løsninger som også kommer menneskene til gode.

Norge er faktisk et av verdens viktigste land for humler. Her har vi 207 arter av villbier og én tambie. Hadde Stortinget gjenspeilet alle individene i samfunnet vårt, ville fordelingen sett slik ut:

Illustrasjon: Anne Sverdrup-Thygeson, professor NMBU og vitenskapelig rådgiver for NINA.

Forslag som antagelig hadde fått flertall i dette Stortinget ville være:

- Firefelts Bee-Way over byer – en sammenhengende korridor tvers over byen, slik at alle pollinerende arter kan jobbe godt og ha tilgang til det de trenger. Det ville vært et ekte miljøprosjekt gjennom byene på bienes premisser, som også ville gitt oss mennesker en grønnere by, med oppholdsrom, takflater og uterom.
- Insektbarnehager der insekter kan vokse opp og utforske naturen ved lek mellom gamle trær.
- Pålegg om å la gamle trær ligge som barrierer mot enger, slik at de samtidig blir hotell for insekter.
- Pålegg om å ta vare på trærne i byen som en viktig næringskilde for arbeiderne.
- Vedtak om å gjøre grønne gressplener til duftende enger. De pollinerende arbeiderne trenger variasjon, med blomster og eng om hverandre.

Å tenke som en bie kan gi rom for andre innganger til nyttige og verdifulle uteområder og løsninger som flere kan dra nytte av.

3. Ta i et tak

Tak er en sjelden utnyttet ressurs. Ett av [strakstiltakene i vårt veikart](#) er å utnytte takflater, der vi oppfordrer alle til å utrede hva takflatene kan brukes til. Fremtidig fortetting aktualiserer utnyttelse av denne femte fasaden enda mer. Dette er viktig både med tanke på økt behov for overvannshåndtering, lokal energiproduksjon, biologisk mangfold og rekreasjonsområder.

Noen ganger kan alt dette gjøres på tak. Andre ganger kan man kun gjøre noe. Ofte er det stort fokus på overvann eller lokal energiproduksjon, men fremover bør det bli mer fokus på biologisk mangfold i kombinasjon med rekreasjon på takflater i byene.

4. Utforsk naturen og jobb sammen med naboen

Gjør deg kjent med hvilke kvaliteter som finnes rundt og på tomten. Er det for eksempel blomsterenger å skjøtte, eller mulighet til å etablere nye som kan forsterke nettverket? Hvilke lokale planter kan du bruke på ditt grønne tak? Bruk av fremmede, skadelige arter vil kunne ødelegge for pollinatorer, ved at de sprer seg i naturen og fortrenger lokale arter. Kostnader for å bekjempe disse er store og belastes ofte kommunen. Et godt eksempel er Vega Scene som har laget eng av lokale arter på taket.

Vi trenger politiske vedtak om å slutte å overforbruke areal og at vi må gjenskape naturelementer der det er mulig. Men vi kan ikke sitte stille og vente på politisk endring. Derfor må det en mobilisering til. Vi må samarbeide med bygg og prosjekter i nabolaget for å lage et nettverk av viktige naturkvaliteter i byer.

5. Søk råd fra økologer og andre fagpersoner tidlig

Du må ha kunnskap om hva som er riktig tiltak for ditt prosjekt og hvordan du skal gjøre det. Søker du fagråd tidlig blir det lettere å lage gode arbeidsvilkår for pollinatorer.

Fortvil ikke, det finnes mye kunnskap mange steder. Et sted er i kunnskapsorganisasjoner, som FAGUS, ByBi, Sabima, LaHumlaSuse, Norsk Naturarv og Norsk Botanisk Forening. I tillegg kan det være lurt å ha dialog med bydelen, og med entreprenører tidlig. Dersom man ikke har den økologiske og biologiske kompetansen internt er det lurt å koble på relevante forskningsmiljøer, for å få gode råd i starten av prosjekter. God guiding fra starten vil redusere potensielt feil løsning og store kostnader.

Grønn Byggallianse legger til rette for samarbeid mellom våre medlemmer og andre miljøer som kan biologisk mangfold. Gjennom våre medlemsforum og frokostmøter deler vi erfaringer og kunnskap.

6. Bli våryr

Bygg- og eiendomssektoren har vist, blant annet gjennom arbeidet med energireduksjon i bygg, at vi får det til når vi vil.

Når småfuglene synger vårsanger utenfor hjemmekontoret ditt, du ser den første humla gjennom stuevinduet, og kjenner våren krible i magen, håper jeg du lar deg inspirere til nok en dugnad. Gjør bygg og områder til gode arbeidsplasser for våre livgivende små arbeidere!

Dette innlegget er basert på foredrag på [FAGUS vinterkonferansen](#) og [Det grønne skiftet på Oslos tak](#).

Grønn Byggallianse jobber for at bærekraft skal bli det selvfølgelig valget i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren.

Vi er en uavhengig og non-profit medlemsforening for offentlige og private virksomheter fra hele verdikjeden.

Kontaktpersoner

Morten Nordskog

Pressekontakt

Kommunikasjonssjef

Politikk og kommunikasjon

Morten.Nordskog@byggalliansen.no

901 800 27

Mie Fuglseth

Pressekontakt

Daglig leder

41440904